

УДК 355.233(477)

Олексій Алексєнко,
кандидат технічних наук, доцент
Національний університет оборони України
імені Івана Черняхівського, м. Київ
ORCID ID 0000-0002-2707-0514

Людмила Наливайко,
Національний університет оборони України
імені Івана Черняхівського, м. Київ
ORCID ID 0000-0002-2240-5135
DOI: 10.33099/2617-1775/2020-02/09-17

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СФЕРИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА НАУКОВИХ УСТАНОВАХ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

В статті розглядаються особливості розвитку сфери інноваційної діяльності в закладах вищої освіти та наукових установах, наведено вимоги нормативно-правових документів держави щодо оцінки ефективності військової освіти з урахуванням впровадження інноваційної діяльності. Наведено низка проблемних питань, вирішення яких надасть можливість підготовки військових професіоналів з відповідним рівнем кваліфікації, інноваційної активності, відповідаючим визначеним вимогам, що забезпечить тенденцію стійкого зростання Збройних Сил України та найшвидшого досягнення ними критеріїв і показників, необхідних для інтеграції в НАТО. Наголошується про необхідність підвищення рівня якості наукових досліджень в закладах вищої освіти в сучасних умовах.

Ключові слова: сфера інноваційної діяльності; військовий професіонал; інноваційний потенціал; інноваційний продукт; науковий результат.

Постановка проблеми. В сучасних умовах інтеграційних, трансформаційних процесів, які відбуваються в Збройних Силах України, одним з важливих завдань залишається їх професіоналізація, що безпосередньо залежить від якості підготовки висококваліфікованих військових професіоналів. При цьому від якості підготовки військових професіоналів буде залежати забезпечення достатнього рівня обороноздатності держави, боєготовності та боєздатності Збройних Сил України, спроможності з високим ступенем ефективності виконання ними визначених завдань [1-4].

Сучасний військовий професіонал повинен бути інноваційною особистістю, рішучим, авторитетним, дисциплінованим, ініціативним, комунікабельним і володіти методами впливу на підлеглих [5-8].

З урахуванням досвіду підготовки військових фахівців у провідних країнах НАТО [9, 11] та в Україні, основними параметрами її коригування визначаються інноваційна спрямованість освітнього процесу, гуманізація, технологізація, посилення інноваційної, наукової діяльності та інтеграції з військовою наукою [7-10], яка забезпечує науково-технічне обґрунтування актуальних потреб воєнної безпеки держави, сприяє швидкому впровадженню новацій у освітній процес.

Актуальність дослідження особливостей розвитку сфери інноваційної діяльності в закладах вищої освіти (ЗВО) та наукових установах Збройних Сил

України обумовлена тим, що незважаючи на низку прийнятих у державі нормативно-правових актів стосовно розвитку сфери інноваційної діяльності [12-14], розвиток системи військової освіти стримується валовим характером підготовки висококваліфікованих кадрів для Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законодавства, недостатньою інтеграцією освіти з фундаментальною та прикладною наукою, сучасними інноваційними технологіями, перевантаженістю змісту навчання. Це вимагає пошуку шляхів розвитку сфери інноваційної діяльності в ЗВО та наукових установах Збройних Сил України.

Аналіз публікацій. Ґрунтовне висвітлення проблемних питань трансформаційних процесів в освіті викладені в наукових публікаціях відомих вчених В. Андрущенко, В. Кременя та ін. [15-17]. Питанням кправління інноваційною освітою приділяли багато уваги В. Луговий, С. Ніколаєнко [18, 19]. Основи та проблеми підготовки у системі військової освіти України викладені у наукових працях В. Телелима, В. Ягупова та ін. [2, 5-9, 20, 21].

Разом з тим, не розглядаються питання щодо розвитку сфери інноваційної діяльності в ЗВО та наукових установах Збройних Сил України, яка в умовах стрімкого розвитку процесу інформатизації потребує перегляду і радикальних змін у змісті освіти.

Метою статті є визначення особливостей розвитку сфери інноваційної діяльності в закладах вищої освіти (ЗВО) та наукових установах Збройних Сил України з урахуванням досвіду підготовки військових професіоналів у провідних країнах НАТО, ЄС та вимог сучасності.

Виклад основного матеріалу. Реалізація вимог досягнення критеріїв сумісності Збройних Сил України з НАТО та ЄС, інтеграція освіти до європейських і світових стандартів підготовки військових професіоналів спричинили появу кардинальних змін у структурі та змісті військової освіти та науки. Запропоновані підходи до структури та змісту навчання висококваліфікованих офіцерських кадрів для Збройних Сил України та інших складових сектору безпеки та оборони України спрямовані на підготовку з урахуванням досвіду провідних країн світу. Такий досвід передбачає нарощування інноваційного освітнього, наукового, кадрового потенціалу, підготовку військових професіоналів, здатних до виконання завдань національної безпеки та оборони держави з високою ефективністю, спроможних підвищувати рівень знань, практичних навичок, творчого розвитку та само реалізовувати їх у процесі проходження служби.

Однією з особливостей розвитку сфери інноваційної діяльності в ЗВО та наукових установах Збройних Сил України є недостатність використання наукових досліджень, як основи інноваційного потенціалу, відсутність ефективної інфраструктури, що перетворює його в продукт, придатний до комерціалізації [12-14].

При цьому, відповідно до нормативно-правових документів держави, оцінка ефективності військової освіти здійснюється за критеріями, визначеними наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 року № 977

“Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти”.

Так п. 3-5 критерію 4 (Навчання і викладання за освітньою програмою) визначено, що ЗВО забезпечує поєднання навчання і досліджень, педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники оновлюють зміст освіти на основі наукових досліджень і сучасних практик у відповідній галузі, а навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією ЗВО.

Освітня програма повинна мати чітко сформульовані цілі, що відповідають місії та стратегії ЗВО, дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти.

У ЗВО та наукових установах Збройних Сил України проводять наукові дослідження та отримують наукові (науково-технічні) результати вчені (наукові та науково-педагогічні працівники), які повинні створювати необхідні інноваційні продукти, здатні забезпечувати їх конкурентоспроможність та нарощування інноваційного потенціалу.

Всупереч цьому в ЗВО та наукових установах Збройних Сил України створено умови для суттєвого відтоку наукових працівників за рахунок обмеження державою їх соціальних гарантій (тривалість відпустки наукового працівника обмежена 28 календарними днями, а науково-педагогічного працівника – 56 календарних днів), що становить суттєву різницю. Тарифні розряди для наукових працівників значно занижені у порівнянні з науково-педагогічними працівниками та суттєво залежать від наукового ступеня (вченого звання), займаної посади, кваліфікації, наявності наукових публікацій, проіндексованих у наукометричних базах, визначених Міністерством освіти і науки України (Scopus або Web of Science).

Крім того, це зумовлює підвищення імовірності невідповідності гарантів освітніх програм існуючим вимогам та може призвести до значної втрати науково-інноваційного потенціалу ЗВО (науковою установою).

Іншою особливістю розвитку сфери інноваційної діяльності на думку авторів є відсутність наукової спрямованості під час підготовки здобувачами вищої освіти магістерських робіт. Як правило, результатами магістерської роботи стають рекомендації (пропозиції) щодо змін в організаційно-штатних структурах військових формувань, які досліджувались за відповідних визначених дослідником умов. Результати досліджень не підлягають апробації на науковому рівні, а їх оприлюднення здійснюється формально під виглядом відповідного збірника праць слухачів (курсантів), що потребує докорінного перегляду змістової частини навчання, форм організації освітнього процесу під час магістерської підготовки.

Відповідно до вимог сучасної нормативно-правової бази (статті 6 Закону України “Про освіту”) основним принципом освіти є інтеграція з наукою і виробництвом, (статті 26 Закону України “Про вищу освіту”) забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої складової та інноваційної діяльності. При цьому предметом діяльності є доведення результатів наукової і

науково-технічної діяльності до стану інноваційного продукту та його подальшої комерціалізації.

Водночас інноваційна діяльність пов'язана зі створенням, застосуванням і розповсюдженням результатів наукових досліджень і розробок з метою поліпшення якості (науково-технічного рівня) продукції (товарів, послуг). В результаті інноваційної діяльності створюється необхідна продукція, що повинна відповідати встановленим вимогам.

Визначальним параметром при цьому слугуватиме поняття науковий результат – продукт наукової діяльності у вигляді наукової роботи, проведеної у формі фундаментальних та прикладних наукових досліджень, здійснених ученими (суб'єктами), які отримують наукові результати.

Науковий результат перетворюється в інноваційний продукт у вигляді звіту, наукової праці, доповіді, повідомлення про науково-дослідну роботу, монографії, винаходу (корисної моделі), а науково-прикладний результат у формі звіту, ескізного проекту, конструкторсько-технологічної документації, натурального зразка.

В той же час, інновації як результат наукової і науково-технічної діяльності відносяться до об'єктів інтелектуальної власності. Аналіз практичного використання об'єктів інтелектуальної власності показує, що для ефективного застосування та їх комерціалізації існує необхідність створення спеціалізованих патентних підрозділів, що мають сучасне інформаційне забезпечення та здійснюють пошук перспективних форм використання з метою трансформації в продукцію (послугу), які можуть бути виведені на ринок.

Суттєвою особливістю інноваційної діяльності в ЗВО (наукових установах) є реалізація результатів наукових досліджень за формою некомерційного обміну інноваційними продуктами шляхом проведення науково-практичних конференцій, семінарів, науково-технічних публікацій та ін., тобто характерною ознакою відсутності інноваційної інфраструктури, яка забезпечує взаємодію об'єктів інноваційної діяльності.

Крім того, фахові наукові видання, в яких оприлюднюються результати наукових досліджень, як правило різнопрофільні, що ускладнює виконання ними вимог Міністерства освіти і науки України для включення до відповідних визначених категорій (А, Б, В). Основною причиною такого стають не розвинуті теоретична та практична складова наукометрії, що призводить до суттєвих проблемних питань під час виконання вимог Ліцензійних умов впровадження освітньої діяльності та підтвердження статусу національного закладу вищої освіти (наукової установи).

Наступною особливістю розвитку сфери інноваційної діяльності можливо вважати складність забезпечення виконання критерію 10 (Навчання через дослідження) на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівнях вищої освіти. Сутність такої особливості деталізовано викладена науковими працівниками Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського в роботі [10].

Одним з найскладніших та протирічних питань постає створення та

застосування освітньо-інформаційного середовища ЗВО (наукової установи), інформатизація освітнього процесу, що відкриває принципово нові можливості щодо дистанційного навчання, що в умовах довготривалого періоду коронавірусної хвороби стає дедалі актуальним.

Незважаючи на це, створене за сучасних умов інформаційно-комунікаційне середовище потребує від військових професіоналів умінь, знань та навичок (компетенцій), що дозволяють обмежувати рівень інтенсивності його впливу на свідомість людини з метою забезпечення керованості (систематичного моніторингу інформації), прийняття своєчасних, обґрунтованих управлінських рішень.

Таким чином, кінцевим етапом розвитку сфери інноваційної діяльності в ЗВО (наукових установах) повинен бути завершений процес підготовки військового професіонала з потужним інноваційним потенціалом, відповідаючим сучасним вимогам, необхідним для забезпечення інноваційного розвитку Збройних Сил України, що є складовою сектору безпеки і оборони.

Висновки. Аналіз показників, що характеризують особливості розвитку сфери інноваційної діяльності в ЗВО (наукових установах), дає змогу стверджувати, що існує низка проблемних питань, вирішення яких надасть можливість підготовки військових професіоналів з відповідним рівнем кваліфікації, інноваційної активності, відповідаючим визначеним вимогам, що забезпечить тенденцію стійкого зростання Збройних Сил України та найшвидшого досягнення ними критеріїв і показників, необхідних для інтеграції в НАТО.

Таким чином, впровадження в освітньому процесі ЗВО (наукових установ) сфери інноваційної діяльності дозволить найбільш раціонально використовувати результати наукових досліджень, як основи інноваційного потенціалу та відповідати визначеним у нормативно-правових документах критеріям оцінки ефективності військової освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сиротенко А. М. Інновації в системі підготовки військових фахівців з вищою освітою: поняття, сутність, спрямованість / А. М. Сиротенко, С. О. Богунов, Ю. І. Приходько // Наука і оборона. – 2018. – № 3. – С. 38–46.
2. Телелим В. М. Інноваційна спрямованість військової освіти: механізми, поняття та сутність / В. М. Телелим, Ю. І. Приходько // Збірник наукових праць «Військова освіта» Національного університету оборони України. – 2015. – № 1 (31) – С. 3–16.
3. Указ Президента України № 5287/2015 “Про Стратегію національної безпеки України” від 24 вересня 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show>.
4. Указ Президента України № 73/2017 “Про Державну програму розвитку Збройних Сил України на період до 2020 року” від 22 березня 2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mil.gov.ua/content/oboron_plans/22017-06-16_National-program-2020_uk.pdf.
5. Телелим В.М. Реформування системи військової освіти як процес пошуку раціональних підходів і рішень / В.М. Телелим, Ю.І. Приходько // Науково-теоретичний та інформаційний вісник Національної академії педагогічних наук України "Педагогіка і психологія" – № 4 (85). – 2014. – С. 36–43.

6. Телелим В.М. Підготовка військових фахівців в контексті сучасних форм і видів збройної боротьби / В.М. Телелим, Ю.І. Приходько // Збірник наукових праць Військового інституту КНУ ім. Т. Шевченка. – К.: ВІКНУ, 2013. – Вип. № 42. – С. 198–210.

7. Телелим В.М. Військова освіта в системі безпеки і оборони держави / В.М. Телелим, Ю.І. Приходько // Наука і оборона. – К.: МО України. – 2013. – № 4. – С. 21–28.

8. Телелим В.М. Моніторинг в системі підготовки військових фахівців / В.М. Телелим, Ю.І. Приходько // Збірник наукових праць Військового інституту КНУ ім. Шевченка. – К.: ВІКНУ, 2014. – Вип. № 45. – С. 256–265.

9. Телелим В.М. Стан і тенденції розвитку військової освіти у провідних країнах світу в контексті їх обороноздатності / В.М. Телелим, Ю.І. Приходько // Збірник наукових праць Військового інституту КНУ ім. Т. Шевченка. – К.: ВІКНУ, 2012. – Вип. № 36 – С. 6–17.

10. Стратегії вищої освіти в умовах інтернаціоналізації для стійкого розвитку суспільства: методичні рекомендації / В. Зінченко, Л. Горбунова, С. Курбатов, Ю. Мелков; за ред. В. Зінченка. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 2019. 107 с.

11. Аналіз провідного вітчизняного та зарубіжного досвіду щодо оцінювання якості вищої освіти в умовах євроінтеграції: аналітичні матеріали (частина II) (препринт) / О. Воробйова, М. Дебич, В. Луговий, О. Оржель, О. Слюсаренко, Ж. Таланова, К. Трима; за ред. В. Лугового, Ж. Таланової. Київ: Ін-т вищої освіти НАПН України, 2019. 150 с.

12. Закон України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні” // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 19-20, ст.166.

13. Закон України “Про вищу освіту” від 01.07.2014 р. № 1556-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page2>.

14. Закон України “Про наукову і науково-технічну діяльність” від 26 грудня 2015 р. № 848-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/112-zakon-ukrayiny-pro-naukovu-i-naukovo-tehnichnudiialnist>.

15. Андрущенко В. П., Бондар В. І. Модернізація педагогічної освіти відповідно до викликів ХХІ століття // Науковий вісник МДУ імені В. О. Сухомлинського, Випуск 1.28. Педагогічні науки. С. 12-20.

16. Кремень В.Г. Освіта і наука України: шляхи модернізації (Факти, роздуми, перспективи). – К.: Грамота, 2003. – 216 с.

17. В. Кремень. Освіта в структурі цивілізаційних змін // Вища освіта України, 2016, № 1. С. 8-11.

18. Оцінювання якості вищої освіти в умовах євроінтеграції: методичні рекомендації / Авт.: О. Воробйова, М. Дебич, В. Луговий, О. Оржель, О. Слюсаренко, Ж. Таланова, К. Трима; за ред. В. Лугового, Ж. Таланової. Київ: Ін-т вищої освіти НАПН України, 2019. – 125 с.

19. Ніколаєнко С.М. Теоретико-методологічні основи управління інноваційним розвитком системи освіти України: [монографія] / С.М. Ніколаєнко. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2008. – 419 с.

20. Ягупов В. В. Військова дидактика: Навч. посіб. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2000. – 400 с.

21. Ягупов В. В. Що найважливіше у військово-навчальному процесі ВВНЗ: контроль чи контролювання, оцінка чи оцінювання // Військова освіта: Збірник наук. праць. – К., 2005. – С. 3-15.

REFERENCES

1. Syrotenko A. M. Innovatsii v systemi pidhotovky viiskovykh fakhivtsiv z vyshchoiu osvitoiu: poniattia, sutnist, spriamovanist / A. M. Syrotenko, S. O. Bohunov, Yu. I. Prykhodko // Nauka i oborona. – 2018. – № 3. – S. 38–46.

2. Telelym V. M. Innovatsiina spriamovanist viiskovoi osvity: mekhanizmy, poniattia ta sutnist / V. M. Telelym, Yu. I. Prykhodko // Zbirnyk naukovykh prats «Viiskova osvita» Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy. – 2015. – № 1 (31) – S. 3–16.

3. Ukaz Prezidenta Ukrainy № 5287/2015 “Pro Stratehiiu natsionalnoi bezpeky Ukrainy” vid 24 veresnia 2015 r. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show>.
4. Ukaz Prezidenta Ukrainy № 73/2017 “Pro Derzhavnu prohramu rozvytku Zbroinykh Syl Ukrainy na period do 2020 roku” vid 22 bereznia 2017 r. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.mil.gov.ua/content/oboron_plans/22017-06-16_National-program-2020_uk.pdf.
5. Telemetry V.M. Reformuvannia systemy viiskovoi osvity yak protses poshuku ratsionalnykh pidkhodiv i rishen / V.M. Telemetry, Yu.I. Prykhodko // Naukovo-teoretychnyi ta informatsiinyi visnyk Natsionalnoi akademii pedahohichnykh nauk Ukrainy "Pedahohika i psykholohiia" – № 4 (85). – 2014. – S. 36–43.
6. Telemetry V.M. Pidhotovka viiskovykh fakhivtsiv v konteksti suchasnykh form i vydiv zbroinoi borotby / V.M. Telemetry, Yu.I. Prykhodko // Zbirnyk naukovykh prats Viiskovoho instytutu KNU im. T. Shevchenka. – K.: VIKNU, 2013. – Vyp. № 42. – S. 198–210.
7. Telemetry V.M. Viiskova osvita v systemi bezpeky i oborony derzhavy / V.M. Telemetry, Yu.I. Prykhodko // Nauka i oborona. – K.: MO Ukrainy. – 2013. – № 4. – S. 21–28.
8. Telemetry V.M. Monitorynh v systemi pidhotovky viiskovykh fakhivtsiv / V.M. Telemetry, Yu.I. Prykhodko // Zbirnyk naukovykh prats Viiskovoho instytutu KNU im. Shevchenka. – K.: VIKNU, 2014. – Vyp. № 45. – S. 256–265.
9. Telemetry V.M. Stan i tendentsii rozvytku viiskovoi osvity u providnykh krainakh svitu v konteksti yikh oboronozdatnosti / V.M. Telemetry, Yu.I. Prykhodko Yu.I. // Zbirnyk naukovykh prats Viiskovoho instytutu KNU im. T. Shevchenka. – K.: VIKNU, 2012. – Vyp. № .36 – S. .6-17
10. Stratehii vyshchoi osvity v umovakh internatsionalizatsii dlia stiikoho rozvytku suspilstva: metodychni rekomendatsii / V. Zinchenko, L. Horbunova, S. Kurbatov, Yu. Mielkov; za red. V. Zinchenka. Kyiv: Instytut vyshchoi osvity NAPN Ukrainy, 2019. 107 s.
11. Analiz providnoho vitchyznianoho ta zarubizhnoho dosvidu shchodo otsiniuvannia yakosti vyshchoi osvity v umovakh yevrointehratsii: analitychni materialy (chastyna II) (prepynt) / O. Vorobiova, M. Debych, V. Luhovyi, O. Orzhel, O. Sliusarenko, Zh. Talanova, K. Tryma; za red. V. Luhovoho, Zh. Talanovoi. Kyiv: In-t vyshchoi osvity NAPN Ukrainy, 2019. 150 s.
12. Zakon Ukrainy “Pro priorityetni napriamy innovatsiinoi diialnosti v Ukraini” // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 2012, № 19-20, st.166.
13. Zakon Ukrainy "Pro vyshchu osvitu" vid 01.07.2014 r. № 1556-VII [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page2>.
14. Zakon Ukrainy "Pro naukovu i naukovo-tekhnicnu diialnist" vid 26 hrudnia 2015 r. № 848-VIII [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/112-zakon-ukrayiny-pro-naukovu-i-naukovo-tehnichnudijalnist>.
15. Andrushchenko V. P., Bondar V. I. Modernizatsiia pedahohichnoi osvity vidpovidno do vyklykiv KhKhI stolittia // Naukovi visnyk MDU imeni V. O. Sukhomlynskoho, Vypusk 1.28. Pedahohichni nauky. S. 12-20.
16. Kremen V.H. Osvita i nauka Ukrainy: shliakhy modernizatsii (Fakty, rozdumy, perspektyvy). – K.: Hramota, 2003. – 216 s.
17. V. Kremen. Osvita v strukturii tsyvilizatsiinykh zmin // Vyshcha osvita Ukrainy, 2016, № 1. S. 8-11.
18. Otsiniuvannia yakosti vyshchoi osvity v umovakh yevrointehratsii: metodychni rekomendatsii / Avt.: O. Vorobiova, M. Debych, V. Luhovyi, O. Orzhel, O. Sliusarenko, Zh. Talanova, K. Tryma; za red. V. Luhovoho, Zh. Talanovoi. Kyiv: In-t vyshchoi osvity NAPN Ukrainy, 2019. – 125 s.
19. Nikolaienko S.M. Teoretyko-metodolohichni osnovy upravlinnia innovatsiinykh rozvytkom systemy osvity Ukrainy: [monohrafiia] / S.M. Nikolaienko. – K.: Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t, 2008. – 419 s.
20. Yahupov V. V. Viiskova dydaktyka: Navch. posib. – K.: VPTs “Kyivskiy universytet”, 2000. – 400 s.

21. Yahupov V. V. Shcho naivazhlyvishe u viiskovo-navchalnomu protsesi VVNZ: kontrol chy kontroliuvannia, otsinka chy otsiniuvannia // Viiskova osvita: Zbirnyk nauk. prats. – K., 2005. – S. 3-15.

РЕЗЮМЕ

Алексей Алексеенко,
кандидат технических наук, доцент
Национальный университет обороны Украины
имени Ивана Черняховского
Людмила Наливайко,
Национальный университет обороны Украины
имени Ивана Черняховского

Особенности развития сферы инновационной деятельности в высших учебных заведениях и научных учреждениях вооруженных сил Украины

В статье рассматриваются особенности развития сферы инновационной деятельности в заведениях высшего образования и научных учреждениях, приведены требования нормативно-правовых документов государства по оценке эффективности военного образования с учетом внедрения инновационной деятельности. Приведено ряд проблемных вопросов, решение которых даст возможность подготовки военных профессионалов с соответствующим уровнем квалификации, инновационной активности, соответствующим назначенным требованиям, что обеспечит тенденцию стойкого роста Вооруженных Сил Украины и наискорейшего достижения ими критериев и показателей, необходимых для интеграции в НАТО. Настаивается на необходимости повышения уровня качества научных исследований в заведениях высшего образования в современных условиях.

Ключевые слова: сфера инновационной деятельности; военный профессионал; инновационный потенциал; инновационный продукт; научный результат.

SUMMARY

Olexiy Alekseenko,
PhD in Technical Sciences, Associate Professor
National Defence University of Ukraine
named after Ivan Cherniakhovskiy
Ludmila Nalyvaiko,
Senior Researcher
National Defence University of Ukraine
named after Ivan Cherniakhovskiy

Features of support and implementation of innovative potential of higher education institutions in modern conditions

The implementation of the requirements for achieving the criteria of compatibility of the Armed Forces of Ukraine with NATO and the EU, the integration of education into European and world standards of military training have led to radical changes in the structure and content of military education and science. The proposed approaches to the structure and content of training of highly qualified officers for the Armed Forces of Ukraine and other components of the security and defense sector of Ukraine are aimed at training taking into account the experience of leading countries. Keywords: innovation potential, innovative product, innovative activity, scientific result. Such experience involves increasing innovative educational, scientific, human resources, training of military professionals capable of performing national security and defense tasks with high efficiency, able to increase the level of knowledge, practical skills, creative development and implement them in the service.

One of the peculiarities of the development of innovation in the Free Economic Zone and research institutions of the Armed Forces of Ukraine is the lack of use of research as a basis for innovation potential, lack of effective infrastructure that turns it into a product suitable for commercialization.

Another feature of the development of innovation in the opinion of the authors is the lack of scientific orientation in the preparation of higher education students for master's theses. As a rule, the results of the master's work are recommendations (suggestions) for changes in the organizational and staffing structures of military formations, which were studied under the appropriate conditions determined by the researcher. The results of research are not subject to testing at the scientific level, and their publication is carried out formally under the guise of the relevant collection of works of students (cadets), which requires a radical revision of the content of education, forms of educational process.

An essential feature of innovation in free economic zones (scientific institutions) is the implementation of research results in the form of non-commercial exchange of innovative products through scientific and practical conferences, seminars, scientific and technical publications, etc., ie a characteristic feature of lack of innovation infrastructure. projects of innovation activity.

One of the most difficult and controversial issues is the creation and application of educational and information environment ZVO (scientific institution), informatization of the educational process, which opens up fundamentally new opportunities for distance learning, which in the long run of coronavirus disease is becoming increasingly important.

Thus, the final stage of development of the sphere of innovative activity in the Free Economic Zone (scientific institutions) should be the completion of the process of training a military professional with strong innovative potential, meeting modern requirements necessary for innovative development of the Armed Forces of Ukraine.

Key words: *sphere of innovative activity; military professional; innovation potential; innovative product; scientific result.*